

Rozhodnutí Nejvyššího soudu SSR ze dne 11.01.1983, sp. zn. 5 Tz 112/82, ECLI:CZ:NS:1983:5.TZ.112.1982.1

Číslo: 3/1984

Právní věta: K posudzovaniu machinácií v súvislosti s preceňovaním tovaru. Ak si pracovník socialistickej obchodnej organizácie privlastní tovar pred úpravou cien s úmyslom použiť ho pre vlastnú potrebu, dopúšťa sa rozkrádania majetku v socialistickom vlastníctve podľa § 132 odst. 1 písm. b) Tr. zák. do výšky pôvodnej ceny tovaru. Ak takýto pracovník zatají pri preceňovaní časť tovaru či už tým že ho odvezie z predajne na iné miesto, alebo tým, že ho zatají v priestoroch predajne s úmyslom po precenení predať tovar na účet predajne za zvýšené ceny a ponechať si cenový rozdiel, dopúšťa sa trestného činu rozkrádania majetku v socialistickom vlastníctve podľa § 132 odst. 1 písm. b) Tr. zák. do výšky cenového rozdielu, a to podľa okolností dokonaného trestného činu špekulácie podľa § 117 odst. 1 Tr. zák.

Soud: Nejvyšší soud SSR

Datum rozhodnutí: 11.01.1983

Spisová značka: 5 Tz 112/82

Číslo rozhodnutí: 3

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Rozkrádání majetku v socialistickém řízení, Spekulace

Předpisy: 140/1961 Sb. § 117 odst. 1
§ 132 odst. 1 písm. b

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Na základe sťažnosti pre porušenie zákona, ktorý podal generálny prokurátor SSR, Najvyšší súd SSR zrušil rozsudok Okresného súdu v Komárne z 10. júna 1982 sp. zn. 1 T 143/82, ako aj rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 11. augusta 1982 sp. zn. 2 To 442/82 a Okresnému súdu v Komárne prikázal, aby vec obvineného I. M. znova prejednal a rozhodol.

Z odôvodnenia:

Rozsudkom Okresného súdu v Komárne z 10. júna 1982 sp. zn. 1 T 143/82 bol obvinený I. M. uznaný za vinného z trestného činu rozkrádania majetku v socialistickom vlastníctve podľa § 132 odst. 1 písm. b), odst. 2 písm. c) Tr. zák. a z trestného činu špekulácie podľa § 117 odst. 1, 2 písm. c) Tr. zák. na tomto skutkovom základe: ako vedúci predajne potravín Jednoty SD v Novej Stráži, okr. Komárno v období od 18. januára 1982 do 28. januára 1982 zobral bez platenia tovar, a to 360 kg ryže, 950 kg mäsových konzerv, 1630 balíkov rôznych cigariet, 600 fliaš vína a liehovín ako aj ďalší tovar, ktorý

pred precenením odviezol svojím autom do garáže v Komárne na Ostrove Červenej flotily, do svojej chaty v Novej Stráži a do chaty svojho brata D. M.; hodnota tovaru v pôvodnej cene bola 41 984 Kčs, po precenení 55 380,80 Kčs, teda rozdiel medzi cenami je 13 432,80 Kčs.

V tom istom období pred precenením tovaru odcudzil z predajne a uschoval v Komárne na Dunajskej ul. č. 2 32 000 ks cigariet zn. BT a 46 400 ks cigariet zn. Clea, ktorých hodnota v pôvodnej cene bola 26 400 Kčs, po precenení 32 240 Kčs, teda rozdiel v cene je 5840 Kčs.

Napokon 29. januára 1982 pri preceňovaní tovarov v pivničnom sklade predajne zatajil 29 kartónov po 12 fliaš, teda spolu 348 fliaš šumivého vína zn. Pompadur, a potom 3. februára 1982 toto víno z predajne odviezol a uschoval v pivnici v Komárne na Dunajskej ul. č. 7; hodnota tohto tovaru v pôvodnej cene bola 14 616 Kčs, po precenení 18 096 Kčs, teda rozdiel v cene je 3480 Kčs.

Obvinenému bol za to uložený trest odňatia slobody v trvaní päť a pol roka v prvej nápravno-výchovnej skupine, ďalej trest zákazu činnosti na štyri roky a peňažný trest vo výmere 15 000 Kčs.

Na základe odvolania obvineného I. M. Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 11. augusta 1982 sp. zn. 2 To 442/82 zrušil podľa § 258 odst. 1 písm. d), odst. 2 Tr. por. rozsudok okresného súdu v celom rozsahu a na základe § 259 odst. 3 Tr. por. sám vo veci rozhodol. Obvinený I. M. bol uznaný za vinného z trestného činu rozkrádania majetku v socialistickom vlastníctve podľa § 132 odst. 1 písm. b), odst. 2 písm. c) Tr. zák. a z trestného činu špekulácie podľa § 117 odst. 1 Tr. zák. v podstate na tom istom skutkovom základe, ako je uvedené v rozsudku okresného súdu, len s tou zmenou, že rozdiel medzi cenami v sumách 13 432,80 Kčs a 5840 Kčs si obvinený chcel ponechať, ďalej že u 348 fliaš šumivého vína zn. Pompadur bola konštatovaná len ich pôvodná cena 14 616 Kčs a napokon celkový rozdiel v cenách bol ustálený vo výške 19 272,80 Kčs.

Krajský súd uložil obvinenému úhrnný trest odňatia slobody v trvaní štyroch rokov v prvej nápravno-výchovnej skupine, ďalej trojročný trest zákazu činnosti vykonávať funkciu vedúceho predajne, peňažný trest vo výmere 10 000 Kčs so stanovením šesťmesačného náhradného trestu odňatia slobody.

Generálny prokurátor SSR podal proti rozsudku krajského súdu v lehote stanovenej v § 272 Tr. por. sťažnosť pre porušenie zákona v prospech i v neprospech obvineného I. M. Uviedol, že pokiaľ nižšie súdy vychádzali z toho, že obvinený sa dopustil trestného činu podľa § 132 Tr. zák. v celom rozsahu uschovaného tovaru v hodnote vyše 82 000 Kčs, nemá tento záver oporu vo vykonaných dôkazoch z hľadiska subjektívnej stránky, teda nebol preukázaný úmysel obvineného odňať tento tovar z dispozičného práva socialistickej organizácie natrvalo. Súdy sa dôsledne nevyrovnali s tvrdením obvineného, že mal úmysel ponechať si pre seba len časť tovaru a ďalšiu časť chcel vrátiť do predaja po precenení v snahe získať rozdiel medzi cenami. Podľa názoru sťažovateľa, ak obvinený chcel všetok tovar po precenení so ziskom predať, bol by získal majetkový prospech v sume vyše 22 000 Kčs a preto prichádza do úvahy právna kvalifikácia jeho konania ako trestného činu špekulácie podľa § 117 odst. 1, 2 písm. c) Tr. zák.

Najvyšší súd SSR preskúmal podľa § 267 Tr. por. na podklade sťažnosti pre porušenie zákona správnosť všetkých výrokov napadnutého rozsudku, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a zistil, že zákon bol porušený.

Z vykonaného dokazovania, najmä z priznania obvineného I. M., výpovedí svedkov, listinných dôkazov, najmä správy o výsledku mimoriadnej revízie vykonanej Jednotou SD Komárno v predajni vedenej obvineným sa jednoznačne ukázalo, že obvinený v januári 1982 pred precenením tovarov zatajil rozličný tovar zo zásob predajne v hodnote 82 964 Kčs podľa pôvodnej ceny. Cieľom tejto

manipulácie bolo podľa výpovedí obvineného I. M. jednak ponechať si časť tovaru pre vlastnú potrebu a jednak po zvýšení cien zvyšok zatajeného tovaru znovu dať do predaja za zvýšené ceny. Obvinený by bol vykázal predaj tohto tovaru ešte v období pred precenením, teda za pôvodnú nižšiu cenu, a cenový rozdiel by si ponechal pre seba. Čo sa týka tovaru, ktorý si ponechal pre seba, obvinený uviedol, že jeho hodnotu v pôvodných cenách chcel postupne nahradiť ako tržbu predajne. Treba konštatovať, že tovar údajne určený pre súkromú potrebu obvineného bol zatajený, resp. odvezený z priestorov predajne koncom januára 1982 a ani pri začatí trestného stíhania v marci 1982 ešte obvinený jeho hodnotu nezaplatil.

Na základe vyššie uvedeného treba urobiť záver, že obvinený rozkrádal majetok v socialistickom vlastníctve, ktorý mu bol zverený, a že tento trestný čin dokonal čo sa týka tovarov, ktoré chcel použiť pre svoju súkromnú potrebu. Obvinený v priebehu vyše mesiaca odňal z dispozície svojho zamestnávateľa rôzny tovar, ktorý si uschoval, pričom po celý tento čas nepodnikol nič, aby jeho hodnotu uhradil socialistickej organizácii. O jeho úmysle ponechať si časť tovaru pre súkromnú potrebu svedčí aj to, že obvinený konkrétne uvádzal, ako chcel tovar použiť.

Nebol však dôkladne zisťovaný rozsah tohto konania obvineného, teda v akej hodnote si chcel tovar ponechať pre súkromnú potrebu. Vo svojej výpovedi v prípravnom konaní sa obvinený vyjadril, že si chcel ponechať tovar v hodnote 39 084 Kčs v pôvodných cenách, pričom tovar aj špecifikoval. Na hlavnom pojednávaní zas obvinený uviedol, že z celkového množstva zatajeného tovaru (v pôvodných cenách vyše 82 000 Kčs) chcel do predajne vrátiť tovar v hodnote asi 30 000 Kčs; teda pre seba by si ponechal tovar v hodnote asi 50 000 Kčs. Tento rozpor nebol v doterajšom konaní odstránený.

Presné zistenie množstva a hodnoty tovaru určeného pre súkromnú potrebu obvineného má podstatný vplyv aj na rozsah ďalšej časti skutku, teda manipulácie s tovarom, ktorý chcel obvinený neskôr dať znovu do predaja za zvýšené ceny s cieľom ponechať si cenový rozdiel, keďže u tohto konania neprichádza do úvahy jeho právna kvalifikácia ako dokonaného trestného činu rozkrádania majetku v socialistickom vlastníctve. Vykázaním predaja tohto tovaru pred preceňovaním, teda za pôvodné ceny, ale v skutočnosti jeho predajom za zvýšené ceny pri súčasnom ponechaní si cenového rozdielu, obvinený mal v úmysle skrátiť majetok socialistickej organizácie práve o tento cenový rozdiel. K dokonaniu tejto časti skutku však nedošlo pre okolnosti, stojace mimo vôle obvineného.

Najvyšší súd SSR je preto toho názoru, že konanie obvineného vykazuje znaky trestného činu rozkrádania majetku v socialistickom vlastníctve podľa § 132 odst. 1 písm. b), odst. 2 písm. c) Tr. zák., a to sčasti dokonaného a sčasti nedokonaného vo forme pokusu v zmysle § 8 odst. 1 Tr. zák. Za dokonanú časť trestného činu treba považovať tú časť skutku, ktorým obvinený zmenšil majetok socialistickej organizácie tým, že si ponechal tovar pre súkromnú potrebu, pričom výšku škody predstavuje hodnota tovaru v pôvodných cenách, teda v čase spáchania (dokonania) tejto časti skutku. Nedokonaná časť trestného činu spočíva v snahe ponechať si cenový rozdiel z tej časti tovaru, ktorú chcel obvinený po precenení dať späť do predaja, pričom výška škody predstavuje cenový rozdiel medzi pôvodnom a zvýšenou cenou tejto časti tovaru.

Nemožno však akceptovať názor okresného ani krajského súdu, že konaním obvineného I. M. boli naplnené aj zákonné znaky skutkovej podstaty trestného činu špekulácie podľa § 117 Tr. zák. Čo sa týka tovaru určeného pre uspokojenie súkromnej potreby obvineného, nie je preukázané, že by obvinený chcel tento tovar so ziskom predať, zameniť ho alebo získať inú výhodu. Nie je teda preukázaný špekulačný úmysel. Čo sa týka tovaru určeného na neskorší predaj v obchode za zvýšené ceny a ponechania si cenového rozdielu, zasa nie je preukázaný znak skutkovej podstaty trestného činu rozkrádania majetku v socialistickom vlastníctve, teda trvalé odňatie tovaru z majetku v socialistickom vlastníctve, lebo natrvalo mal byť odňatý len cenový rozdiel a nie aj tovar, ktorý zostal vlastníctvom socialistickej organizácie. V dôsledku toho nie je preukázaný ani znak skutkovej podstaty trestného činu špekulácie podľa § 117 odst. 1 Tr. zák., totiž že obvinený si tento tovar

zadovážil. Obvinený si chcel prisvojiť cenový rozdiel, ktorý bol vlastníctvom socialistickej organizácie, a preto tu malo ísť o zisk z rozkrádania, nie zo špekulačného predaja.